Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,

SISTENS

ARTHRITICUM SCORBUTICUM DOLORIBUS VAGIS GRAVISSIMIS LIBERATUM,

QUAM

JUSSU ET AUTHORITATE

AMPLISSIMI MEDICORUM ORDINIS

IN PERANTIQVA HIERANA

SUB PRÆSIDIO

DN. JOHANNIS FRIDERICI DE PRE,

PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORIS, ANATOMIÆ, BOTANICES ET CHIRURGIÆ PROFESSORIS PUBLICI, FACULTATIS MEDICÆ ASSESSORIS ORDINARII,

PATRONI AC PROMOTORIS SUI COLENDISSIMI,

PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA ADIPISCENDI,

ERUDITIS PLACIDE VENTILANDAM

SUBMITTIT,

RESPONDENS

EMANUEL AUGUSTUS LEZIUS,

COTHENA - ANHALTINUS,

AD DIEM XXIII. MAJI ANNI MDCCXIX.

IN AUDITORIO MAJORI, COLLEGII MAJORIS

HORIS CONSUETIS.

ERFORDIÆ, Typis JOHANNIS HENRICI GROSCHII, Academiæ Typographi.

PRÆMONENDA.

EX omnibus morbis, quibus humanum corpus affligitur, nullus eſt, qui majorem prudentiam ſagacitatem & cautelam in Medico requirat, quàm ſcorbutus. Etenim is ipſe vel Proteo exiſtit mutabilior, ſub aliorum morborum tegmine ſuam ſcenam ludens, quin & complures comitans morbos, quorum curatio exinde redditur difficilior, quod neglectâ labe ſcorbuticâ communiter vulgari tractentur Methodo, Medicamentis antiſcorbuticis ſusquè dequè habitis. Gratiam Exempli in foro Pathologico præbet Cephalæa ſcorbutica in Capite, ſuffuſio ſpuria periodica in

 Ocu-

Oculis, Tinnitus Chronicus in Auribus, Odontalgia ſcorbutica, Ulcera ſcorbutica faucium, Dyſpnœa ſcorbutica in Pulmonibus, Palpitatio periodica in Corde, Pleuritis ſpuria in Muſculis Pectoris, Cardialgia & Nauſea ſcorbutica in Ventriculo, Hepatitis, Splenitis & Nephritis notha, Gonorrhœa utriusquè ſexus ſcorbutica, Paſſio ſcorbuticarum fœminarum Hyſterica, Eryſipelas ſcorbuticum, ejusdem farinæ pedum tumor, Hectica ſcorbutica, partium diverſarum gravis Hæmorrhagia, & in partium ſolidarum articulis creberrima Arthritis Vaga ſcorbutica: imo & ſcorbutus ſæpe numero Febribus continuis intermittentibusquè ſeſe jungere ſolet, id tamen corporibus, quæ tenet, affert Privilegii, ut ferè contagio malisquè Epidemicis immunia degant, acido ſcorbutico Veneni contagioſi vim enervante. Quæ cum ita ſe habeant, Arthritidem Vagam ſcorbuticam ſpeciminis inauguralis loco mihi ventilandam ſumſi, utpote affectum olim in Viro juvene obſervatum & curatum, Symptomatibus rarioribus

bus & gravioribus, & curandi methodo haud adeo vulgari occaſionem ſubminiſtrantibus. Ut vero hic actus ſucceſſum felicem ſortiatur, Principium â Jove, vel potius à DEO triuno ſumendum duco, nullus dubitans hoc modo nec Lect. H. benevolentiâ ſuâ mihi defuturum.

CASUS.

Vir Juvenis vigeſimum quintum ætatis annum agens, Sanguineo Melancholicus, ad iracundiam proclivis, in laborioſo vitæ genere conſtitutus, quo plurimum moleſtiæ, curarum, frigoris, indignationis ipſi erat ſuſtinendum, Menſe Januario primùm ætatis anno vigeſimo, poſt Menſe Decembri, terribili iſtâ toti Europæo orbi Hyeme ſæviente, ſecundùm iter faciens ad frigoris acutiſſimi vehementiam fallendam in diverſoriis vino hujusquè ſpiritu ardente ſeſe ingurgitabat, optimequè calefieri curabat hypocauſta: Demum redux vehementi per omnes artus articulosquè frigore perfundebatur, omnes calefaciendi modos eludente, cui ſuccedebat laſſitudo ingens, Anorexia pertinax, alvus erat obſtipata, dolore vexabatur caput, ſpina dorſi tenſione moleſta frequentes pandiculationes inferente cum ſenſu doloris obtuſi in digitorum majorum utriusquè pedis articu-

latione: Quibus afflictionibus opponebat pilulas purgantes, quas vero altero die excipiebat dolor pectoris acutus pungitivus cum dyſpnœa, humeri & brachii utriusque doloribus rodentibus, urentibus acerbiſſimis, ad quos mitigandos Vena ſecabatur in brachio, ubi ſanguis piceus cum tantillo ſeri variegati conſpiciebatur, quâ celebratâ dolores memorati ſuam quadantenus deſerere videbantur ſedem, & corpus univerſum pervagabantur, ita quidem ut modò dextrum modò ſiniſtrum latus cum Artubus & Articulis, ipſis etiam oculis & collo in conſenſum tractis, corriperent. Atquè hæc Tragœdia per ſpatium bimeſtre, ludebatur, ſub continuis dolorum Pectoralium aculeis, quibus reſpiratio difficillima reddebatur: Donec demum ſuperatâ mali vehementiâ Medicamentis antiſcorbutico: antiſpaſmodicis priſtinam ſanitatem ſubjectum hocce adſpirabat.

RESOLUTIO.

Th. I.

EQuidem corporis animati fulcra munimenta & machinæ molem corpoream ſuſtinentes & de loco in locum transferentes, oſſa & cartilagines, à natura provida hoc ſingulari privilegio videntur donata, ut careant tactus ſenſu, ideoque dolorum ſtimulis minime ſint expoſita: Id quod omnino ita ſe habere debebat. Nam cum eorundem beneficio totum corporis ædificium ſuffulciatur, ſuſtineatur, & facultatem loco motivam acquirat, prædictis uſibus minimè ſufficerent oſſa & cartilagines, ſi in ſtatu naturali partes illas motu durante in-

vicem

vicem allidentes ſenſatione triſti quâdam affligi contingeret, quâ præſente plurimæ actiones ægrè inſtituerentur, ægrius continuarentur, ægerrimè abſolverentur, unde inſignis turbatio & confuſio œconomiæ animalis foret metuenda. Interea tamen ſtatus præternaturalis contrarium ſuadere videtur, quando partes oſſeæ doloribus excruciatæ plus vice ſimplici obſervatæ ſunt, & adhuc obſervantur, ita quidem ut Liſter. *Tr. de Morb. Chron. Exerc. 6.* dicere non erubeſcat, per ferramenta adſtringentia, nec vincula, nec gladium vulnerantem, nec ignem exurentem tantum dolorem excitare poſſe, quantum oſſa ex ſe dolentia inferre ſoleant. Quod quidem hactenus membranæ fibroſo nerveæ oſſa & cartilagines cingenti ſolummodo fuit imputatum: Sed ex ratione & experientiâ invita. Etenim quem latet dentes aëre vel aquâ frigidiore tactos, etiam extremis partibus, in Hæmodia præſertim, moleſtiam ſentire, antequam frigus ad membranulas nervosque eorundem pertigerit: Quem fugit, oſſa cuncta prius membranoſa, poſtmodum cartilaginea, tandemque oſſea evadere, confirmante hoc Kerkring, *Antropol. Ichnogr. C. IV. & VI.* it. *Oſteogen. fœt. C. I.* unde etiam oſſa nihil aliud ſunt, quam fibrarum tendinearum arctior & ad ſoliditatem majorem collectio atque coagmentatio, ut ita membrana, tendo, ligamentum, cartilago atque os nonniſi ſubſtantia laxiore & ſtrictiore inter ſe differant, quandoquidem tendines in avium pedibus & circa cordis baſin in oſſeam ſubſtantiam induruiſſe à Stenone *Tr. d. Muſcul. & glandul. p. 20. & 28.* obſervatum fuit. Quid, quod ipſa oſſium ſubſtantia ex pluribus lamellis membranaceis ſibi invicem ſuper impoſitis, temporisque tractu duriorem conſiſtentiam adeptis, conſtare deprehenditur, quæ lamellæ ab ipſis ſubinde nunc renovantur, nunc augentur perioſtiis, pari ferme ratione, ac vegetabilium vaſcula fibroſa & molliora in lignum indurantur, per intercapedinum ſucculentarum ſucceſſivam evaporationem, imo

ſic

ſicut a cortice vegetabilis interiore fibroſa quædam ſtamina ad exteriora atque interiora ſive medullam verſus feruntur, poſtmodum in lignum durius abeuntia: Ita & a carnibus muſculorum quædam fibræ ad cutem pariter ac intrinſecus derivantur, quæ poſteriores nova conſtituunt perioſtia, veteribus novas oſſium acceſſiones ſuggerentibus. Taceo ſanguinem Arterioſum oſſa irrorantem particulasque Chyloſo oleoſas pro medullæ nutrimento afferentem, cujus præſentiam oſſium in recens natis rubedo, fractorum mador ſanguineus à Paræo *Lib. XIV. cap. 28.* obſervatus, & Leeuwenhoeck *Tranſact. Phil. No. 196.* Venulas per os tibiæ bovinæ diſperſas ſe vidiſſe perhibentis, teſtimonium, clariſſimè evincit. Et quid aliud dolor iſte oſtocopus, medullis infixus loquitur, niſi ipſam quoque oſſium ſubſtantiam ſenſatione triſti minimè carere.

Th. II.

Ex quibus nunc colligitur, oſſa quædam ut plurimum & acutisſime ob perioſtium afflictatum dolere, interim tamen nec in ſua ſubſtantia omnis doloris manere expertia, & ſi hoc rarius contingere ſoleat. Qua occaſione mihi anſam ſuppeditatam intelligo exponendi, qui fiat, cuticulam illam corpus univerſum cingentem, quæ epidermis vocatur, inſenſibilem exiſtere, cum tamen eadem membranis accenſeri poſſe videatur. Ubi notâſſe juvabit cuticulam fibrarum commercio penitus deſtitutam ad membranas minimè referri poſſe, ſed potius eſſe pelliculam vitæ ſenſusque expertem, tenuem, tenſam, exſangvem è vaporibus oleoſis crasſis & viſcidis â frigiditate externa condenſatis originem trahentem, unde etiam citra dolorem ſæpenumero deperditur, iterumque renovatur, quemadmodum in cuticula ad inſtar ſquammularum decidente poſt exantlatam purpuram aut variolas, nec non in ſerpentum exuviis annuis ad oculum paret.

Th.

Th. III.

Atque hæc ipſa membrana oſſa circum circa cingens ex vaſculis ſanguiferis exilisſimis fibrillisque nerveis rorem nutritium ſumme ſpirituoſum fundentibus contexta in dolore Arthritico principaliter patitur, partibusque muſculoſis ſuperſtratis oſſeisque ſubſtratis acerbitatem doloris communicat, quandoquidem oſſa quævis, ſive interventu inarticulationis immediate, ſive cartilaginis, ligamenti muſculive beneficio commectantur, perioſtium valde ſenſibile arctisſime circumtegit fibroſos proceſſus tenuisſimos quaqua verſum ſpergens, per quos non ſolum omnis vicinia, ſed etiam remotiora loca in conſenſum ſæpenumero trahuntur.

Th. IV.

Quibus præmisſis ad ipſam nunc morbi ſpeciem in caſu delineatam deſignandam me converto, quæ titulo Arthritidis Vagæ Scorbuticæ eapropter maximè venit, quod ſymptomata à Viris Celeberrimis ipſi adſcripta in præfixa morbi Hiſtoriâ obſervantur. *Etenim dolor pectoris acutus pungitivus, cum Dispnœa citra febris inflammatoriæ præſentiam, humeri & brachii utriusq; dolores rodentes, urentes acerbisſimi*, Arthritidem inſinuant: *Corpus univerſum pervagantes, & modò dextrum modò ſiniſtrum latus cum artubus & articulis ipſis etiam Oculis & Collo in conſenſum tractis, corripientes* Vagam comprobant: *Lasſitudo ingens cum ſenſu doloris obtuſi in digitorum majorum utriusq; pedis articulatione citra tumorem notabilem, & ſangvis piceus cum*

ſero variegato & antiſcorbutica juvantia teſtantur. Hinc optimè huic affectui quadrare videtur definitio Arthritidis Vagæ Scorbuticæ, quæ dicitur dolor partium nervoſarum & tendinoſarum acutus vagabundus, a ſale volatili ſcorbutico originem trahens. Solet verò ille dolor, qui Arthriticos vexat, cumprimis eſſe pungitivus, quatenus ſuos membranis infigit aculeos, iisque oſſeas partes cingentibus, monente Rondelet: *Lib. de. Dignoſ. Morb. c. IX.* inquiente: Dolor punctorius non omnibus membranis proprius eſt, ſed iis tantùm, qui alligantur oſſibus, & ea involvunt, ut membranis coſtas & muſculos coſtales cingentibus. Si enim oſſibus non alligentur, uti contigit in membrana involvente jecur, Pulmones, Cor, Veſicam &c. hac doloris ſpecie non vexantur, ſed dolore gravativo. Et licet hoc aſſertum diſpliceat aliis, ipſique Experientiæ Clinicæ contrarium quandoque deprehendatur. Hoc tamen ex accidenti ſolum modò fieri contingit, Valleſ. *Comment. in Lib. VII. Epid. Hippocr.* benè notante, quando inquit: Tametſi inflammatio aut multitudo humorum in Hepate & Liene, partibus, niſi ob membranas, quibus veſtiguntur, fere expertibus ſenſus, dolores fortes non afferunt, ſed gravantes ſine ulla acutie: Tamen ob humoris mordentem qualitatem aut flatuum diſtendentem, patiuntur aliquando illæ partes dolores vehementes mordentes aut tenſivos. Huic dolori in ſubjectis ſcorbuticis accedit urens & mordax à Diatheſi lixivioſà Maſſæ Sangvineæ, cum primis ſeri partes affectas alluentis & in ſtatu naturali Synoviam conſtituentis, quo articuli irrigati madefiunt & quaſi inunguntur, ne in motibus exſerendis mutuo attritu offendantur. Simul ac igitur hoc ſerum acre & calidum per ductus excretorios Cartilaginoſa oſſium capita, tendines muſculorum duriuſculos minusque flexiles, membranasque iis circumpoſitas penetrantes in articulorum interſtitia effunditur, ſtatum præternaturalem ſenſumque dolorificum protinus inferre ſolet.

Th.

Th. V.

Quod autem dolor iſte cum primis nervoſis & tendinoſis partibus inſidias ſtruat, & has relictis aliis potiſſimum aggrediatur, nonniſi à ſpeciali quadam ſalis volatilis ſcorbutici indole deducendum videtur, ſecundum quam partes prædictas eminenter affligit, & ad illas ſpecifice fertur, quemadmodum materia ex qua Plica Polonica oritur, pilis ſolum modo, ſalia cauſtica ſpinam ventoſam producentia oſſibus tantum, Lepus marinus Pulmonibus, Cantharides Veſicæ, acrimonia Dyſenterica inteſtinis potiſſimum infeſta deprehenduntur. Ea enim ratio, quæ à ſalium illorum Mechanismo & partium nervearum membranearumque temeritate communiter deſumitur, in Scholis Medicorum Principiis Mechanicis impenſius faventium eam ob cauſam inſufficiens exiſtit, quod in Arthritide reliquæ partes membraneo nerveæ ſimili affictione minime tentantur, utcunque ſal prædictum totum corpus pervadat.

Th. VI.

Ex quibus nunc facilè intelligitur præſentem ægrotum non laboràſſe Arthritide Vagâ ſimplici, quæ etiam in ſubjecta ſalibus ſcorbuticis minimè conſpurcata cadit, neque Arthritide fixa fuiſſe correptum, licet dolorem obtuſum in digitorum majorum utriusque pedis articulatione, & continuos dolorum pectoralium aculeos ſenſerit, quatenus & Virorum Clariſſimorum ſuffragio, & Experientia Clinica conſtat, Arthritidem Vagam Scorbuticam aliam eſſe currentem, ſive de loco in locum ſubito transeuntem, quando ſcilicet dolor in Principio non diu in uno loco perſiſtit, ſed modò hoc modò illud pervagatur membrum, atque partem affectam ad motus voluntarios impotentem reddit; Aliam perſiſtentem, quando in parte ſemel comprehenſa diutius permanet, quid, quod non raro arthritidi ſimplici Scorbutus jungitur, Exemplo Chirurgi Lipſ illius, cujus Drawitz *Tr. de Scorbuto pag. 25.* mentionem facit, qui poſtquam per plures Annos Podagrâ laboraſſet, demum

Scorbuto quoque, doloribus Ventris, Paralyſi cruris, ſudoribusque frigidis ſui præſentiam prodente vexatus eſt. Quapropter ad diſtingvendum accuratè ingratum iſtum Hoſpitem, diverſitatem motus, cauſæ, Symptomatum & curationis reſpexiſſe juvabit, ita quidem ut quoad primum notetur, dolorem Arthriticum ſimplicem in parte quadam unicè perpetuoque fixum hærere; Dolorem verò Arthriticum Vagum unam quidem interdum partem occupare, quam brevi denuo relinquit atque redit: Quoad ſecundum materiam Arthritidis ſimplicis eſſe Tartaream craſſam ad coagulationes nodoſas quam maximè diſpoſitam Arthritidis Vagæ contra ſubſtantiam ſalinam tenuem & volatilem peculiari modo corruptam atque malignam naturam adepta; Quoad tertium tumorem & ruborem partis affectæ in Arthritide ſimplici ſemper, in Scorbutica minimè obſervari, Taceo quod reliqua ſcorbuti ſigna ſpecialia in Hiſtoria morbi expreſſa in illa minimè deprehendantur: Quoad quartum in Arthritide ſimplici Anodyna vulgata, in Scorbutica nonniſi ſpecificis antiſcorbuticis maritata juvare.

Th. VII.

Merito nunc quæritur, unde hoc malum advenerit huic ſubjecto! Et reſponſionis loco inſerviat, illud immediate à ſolutione continui inchoatâ in partibus membraneo nerveis articulorum, mediate à cacochymia ſeroſo ichoroſa ſive tartaro corrupto reſoluto, remotæ ab errore circa motum, Vigilias, potulenta acria commiſſo, ſollicitudine & excandeſcentia, atque a frigore in itinere perpeſſo, originem traxiſſe. Solutionem continui quod concernit, ea in quacunque doloris ſpecie præſupponenda eſt, cumprimis ubi acrimonia falſa prædominium obtinet, qua partes aroduntur, fibrillæ lacerantur, minutisſimi membranarum poruli perfodiuntur; quod vel ipſe doloris pungitivi, rodentis & urentis ſenſus declarat. Interea tamen putandum non eſt, ac ſi in dolore generatim & ſpeciatim ſumto ſemper ſolutio continui com-

completa adſit, hoc enim experientiæ reclamat, ſed ſæpenumero ad producendum dolorem ſufficit ſolutio continui attentata ſive partium afflictarum convulſio. Quippe partem quandam dolere impoſſibile eſt, niſi ea convellatur, quod fieri ſolet, quando naturalis, blandus & æqualis fibrillarum motus, ſpirituumque fibrillarum undulatio ſive reciprocatio lenis degenerant in motum præternaturalem, impetuoſum, inæqualem, ſpiritusque cum vehementia retroacti, vel intra partem convulſam tumultuarie commoti, criſpaturas fibrarum dolorificas inſtituunt; Quod Quidem non ſine ſubſtantiæ ſolidæ attritu, & conſequenter attenuatione & conſumtione fieri poterit.

Th. VIII.

Prædictarum convulſionum origo à cacochymia ſeroſo ichoroſa in hoc ſubjecto dependet, eaque eſt infelix illud ſeminium, ex quo largisſima morborum chronicorum ſeges curationem radicalem vix ac nevix admittentium, propullulat. Et quidem hac prædominante gratum illud veliculum ſanguinis vel ſpirituum partes ſolidas corporis animati mirifice roborans, ſuaviter obliniens, cunctaque vitaliter nutriens, ſerum lymphaticum ſalinis acribus, acidisve volatiliſatis turget, & ſubſtantiam lixivioſam concentratam refert, unde fluida inſpiſſantur, fermenta digeſtoria enervantur, ſpiritus infirmantur, & partes nerveo fibroſæ indeſinenter vellicatæ moleſtia ingenti afficiuntur, ſaleque iſto ſcorbutico plus minus volatiliſato intra partes convulſas moras quasdam agente obſtructionibus fluidorum tranſitoriis via paratur, unde dolor punctorius, rodens & urens modo hanc modo illam partem obſidet. Cui de ſtatu lixivioſo maſſæ ſanguineæ & ſalis ſcorbutici volatiliſatione opinioni videtur contradicere experientia quotidiana, qua conſtat, corpora à ſale contra corruptionem muniri, & ſalis volatilis in ſanguine abundantiam efficere, ut exo- ptata homo ſanitate fruatur: ſed reſponſio eſt in pr

ptu. Sal enim commune debite & modice aſſumtum corpus noſtrum à corruptione præſervat, indebite vero & immodice uſurpatum maximam affert calamitatem, eo magis ſal iſtud ſcorbuticum ſylveſtre præternaturaliter in Maſſa ſanguinea genitum, quod in minima etiam quantitate qualitatem ſuam nocivam manifeſtat. Cum primis attenuatum, reſolutum, & in ſtatum halituoſum redactum, ubi adinſtar ſalis cujusdam volatilis celerrime ultro citroque ferri poteſt, quemadmodum & ſalis hujus ſylveſtris mentionem facit Helmont. in ſuppl. de ſpadan. fonti Paradox. V. His verbis: *Oberrat in nobis non raro ſal quoddam reſolutum & minerale plane excrementitium, tartarus ſcilicet reſolutus, vel in prima vel in ultima materiâ exiſtens, cujus ſive uterus, Hepar, Lien, Renes, Pancreas, Meſenterium vel ſtomachus fodina ſit, perinde eſt, modò conſtet, inſignes parere laborantibus moleſtias.* Quem locum egregie explicat *Williſ de febb. c. i.* hoc modo: *Ob malam digeſtionem particulæ ſalinæ non ritè exaltantur, verùm crudæ & magnâ ex parte fixæ permanent, inde cruor evadit ſpiſſus, & circulationi ineptus, ita ut in viſceribus & ſolidis partibus obſtructiones gignantur, & cruditates ſeroſæ congerantur: Sin vero ſpiritu depreſſo aut deficiente, ſal nimis evehitur, & fluidius redditur, Sangui-*

nis

nis Diatheſis ſcorbutica accerſitur. Atquè ea eſt hujus ſalis indoles, ut ad inſtar fermenti cujusdam in partibus primæ & ſecundæ digeſtioni famulantibus, nidulantis, quicquid particularum Chyloſarum affluit, corrumpat, atquè ad præternaturales deſtructivas fermentationes adigat, quibus circulationis interventu per totum corpus diffuſis, partes nervoſæ & tendinoſæ vehementer affliguntur, Quibus pollicem premit *Carolus Piſo* in elegantiſſimo de Colluvie ſeroſa Lib. pag. 396. de Arthritide Vaga ſcorbutica ita differens: *Quoniam neque in colore, neque in mole & charactere à ſe ipſis membra dolentia ſunt immutata, neceſſe eſt omnino tenuiſſimum atquè decolorem eum humorem eſſe, qui dolorem membranoſo generi infligit, qualis unus eſt acrius ſeu ſeroſus in ſanguinis maſſa, cujus confertim irruentis decubitus in perioſtia vel membranas oſſium proprias dolorem ejusmodi producit.* Maneat igitur firmum in hoc ſubjecto ſal acre ſcorbuticum à ſero diſſolutum activiusquè redditum ſub forma halituum per tenſionem moleſtam ſpinæ dorſi frequentes pandiculationes inferentem in Hiſtoria morbi deſignatorum ad partes affectas penetrâſſe, & evaporatione liberâ ibidem denegatâ delineatis in caſu doloribus vagis anſam dediſſe.

Th. IX.

Quemadmodum vero nil magis corpora ad ſcorbuticam diatheſin & cacochymiam ſeroſam diſponere ſolet, quam enormis circa ſex res non naturales commiſſus error: Ita & in præſenti ægroto talis omnino venit ſupponendus,

quando in hiſtoria morbi legitur, quod fuerit *ad iracundiam proclivis, in laborioſo vitæ genere conſtitutus, quo plurimum moleſtiæ, curarum, frigoris indignationis*, ſuſtinuerit, quod *tempore hyberno frigore intenſo ſicco ſæviente interfecerit*, quod quæ *in diverſoriis vino hujusque ſpiritu ardente ſeſe injurgitaverit*, quæ ſingula quantæ ſint in ſanitate profligendâ cumprimis in ſubjectis ſanguineo melancholicis efficaciæ, tam notum eſt, quam quod notiſſimum. Quippe ab iracundia vino ejusque ſpiritu, humores & ſpiritus redduntur acriores, a curis humidum diluens conſumitur, à laboribus concatenatis articuli debilitantur, à frigore tranſpiratio inſenſibilis cohibetur, ſerumque à particulis ſalinis exitum haud invenientibus lixivioſum redditur, poſtmodumque calore ingenti ſubito admiſſo, majori copia funditur, irruit & pertinaces magis obſtructiones in peripheria corporis cauſantur. unde non potuit non in *V. ſectione adhibita ſanguis piceus cum tantillo ſeri variegati* emanare, & ſero lixivioſo hac ratione ad centrum revocato Arthritis vaga toti ferme corpori moleſta oriri, & commota per pilulas purgantes ſentina ſcorbutica nondum convenienter cicurata *dolor pectoris acutus pungitivus cum diſpnoea, dolores rodentes urentes acerbiſſimi brachiorrm & humeri utriusque* ſuccedere. Simul ac vero Medicamentis diluentibus, acrimoniam ſalſam involventibus, viſcera digeſtoria roborantibus, blandam diaphoreſin ſalium infractorum promoventibus & antiſcorbuticis ſpecificis tentata res eſt; utique ad priſti-

ſtinam ſanitatem ſubjectum hoc adſpirare potuit: Id quod etiam ſequentibus methodice adhibitis fuit procuratum. Videlicet Dyſpnoeæ vehementiſſimæ ſuffocationem omnimodam minitanti omnium primo conſulebatur hac formula.

℞. ▽ Chærefol. Hyſſop. fœnic. ceraſor. ana ℥j.
Aſthmatic. ℥ß. Oxymell. ſquillit. ʒvj
ſuccin. alb ppt. Cinnab. nat. ana ℈j.
ſpecif. Epil. M. gr. xij. Elix. Aniſ. ʒij.
TR. Gum. ammon. ʒj. ſyr. d. Eryſ. Lob. ʒiij. M.
D. in vitr. St. Nerven ſtärckendes Bruſt-Tränckleìn zu 2. Löffel voll auf einmahl zu nehmen.

Poſtea pro ſcopo diapnoico & antiſpaſmodico ſequentia ordinabantur.

℞. ▽ fl. ſambuc Acac. ſcabioſ. ſcord. papav. rh. ana ℥iß.
roſar. ℥j. Diaſcord. Fr. ʒiß. Antimon. diaphor. ʒj.
Nitr. puriſſ. ℈ij ocul. cancrin. cinab. nat. ana ℈j.
ſyr. papav. rh. ℈vj. M. &c. linderndes Tränckleìn alle Stunden 2. Löffel voll.

℞. Extr. Chaquerill. fl papav. rh. ana ℈ß. Croc. MP. de cynogl. ana gr. v. M. f. pil. no. xv. D. &c. Nacht-Pillen 5. auf einmahl.

Et cum pertinax urgeret alvi obſtipatio, ea clyſtere emolliente reſerabatur, quotiescunque magneſia nitri deſideratum effectum non præberet, ſimulque cataplasmate ex herbis emollientibus in lacte coctis cum Theriaca ſpasmodico colli dolori gulam arctiſſime conſtringenti conſulebatur, interne ſimul ſequenti mixtura adhibita.
℞. ▽ Ceraſ. nigr. fl. til. Paralyſ. borrag. poeon Acac. ana ℥j. Roſar. ʒvj. Oxymell. ℥ß. Conf. Alck. c. ʒj. ♁ diaphor. unicorn. foſſil. ſuccin. alb. ppt. ana ʒß. ſpecif. cephal.

cephal. M. p. Marchion. ad ℈j. ſyr. de Eryſ. Lob. ℥iij. M. &c. ſtündlich 2. Löffel voll.

Poſtmodum ad ipſam morbi mineram eradicandam inſerviebant ſequentia.

℞. Elix. Aperit cl. ℥ij. TR. ♁ij. ♀tar. Eſs. Lignor. comp. ana ℥j Arcan. ♀r. d. liquid. ℥ß. M. &c. 40. Tropffen auf einmahl.

℞. TR. bez. Wed. ℥ij. Eſs. lignor. comp. liquid. C. C. ſuc. ana ℥ß. M. &c. Blutreinigende Mixtur täglich 3mahl 60. Tropffen zu nehmen.

℞. MP. de ſuccin. Cr. gr. xij. extr. Hellebr. nigr. reſ. ſcammon. ana ℈j. mag. ♁ij. Diaphor. ſal. vol. ſuccin. ana gr. iij. Cinab. ♁ij gr. ij. M. f. l. a. pil. no. xxx. D. &c. 10. Stück wöchentlich 2mahl des Abends zu nehmen.

℞. Eſs. Cort. Aur. cum lixivio Ciner clavellatorum par. ℥v. D. &c. Mittags und Abends nach der Mahlzeit einen Löffel voll zu nehmen / und einen guten Trunck Bier zu thun.

℞. TR. ♂r. hellebr. Eſs. lignor. comp. ♁ij. ♀tar. ana ℥iß. Pin antiſcorb. ℥j. M. &c. Bluthreinigung zu 60. Tropffen täglich 3mahl.

Omne vero punctum magneſia Polychreſta, elegantisſimum ſaccharum lactis & præſtantiſſima lumbricorum terreſtrium Eſſentia Anodyna cum TR. ♁ij. præmixta tulerunt.

℞. ſacchar. lactis ℥i. divid. in xvi. part. æqual. D. &c. täglich 3. Pulver mit Thee zu nehmen.

℞.

℞. Magneſiæ alb. ℥j. D. &c. alle Morgen ein qventl. zu nehmen.

℞. lumbric. terreſt. ppt. ℥iß. affund. ol. ♀r. p. d. l. ad pultis conſiſtentiam ſtent per horas xxiv. in digeſtione poſtea ſuperfunde ſpirit. rectificatiſs. ad trium digitorum eminentiam adde Croc. Auſtr. ʒß. caſtor opt. ʒj. ſtent rurſus in digeſtione demum filtretur doſ. xxx xl. guttas.

Th. X.

Cœterum Diætæ regimen durante hoc malo quo ad morem comunem in afflictionibus Arthritidis ſervabatur, convenienterque indicationibus curativis inſtituebatur, & ĩi ferme nullo ciborum deſiderio tangeretur ægrotus, qui potius largiori infuſi Thee hauſtu cum euphoria indulgebat, quo etiam tranſpiratio ſenſibilis aquæ ac inſenſibilis cum ingenti dolorum levamine egregie fuit promota. Atque de atrociſſimi hujus mali natura & cura in præſentiarum dixiſſe ſufficiant.

T A N T U M.

S. D. G.

NUper Geranas acceſſit Lezius undas,
Ut noſter Pindus digna brabea daret:
Nunc iterum ad Patrias ſecedit lætius oras,
Dum lauro dignas cinxit Apollo comas;
Vive diu felix, morbisquè medere malignis,
Sic tibi, crede mihi, fama perennis erit.

ita

Nobiliſſimo & doctiſſimo Dno Doctorando amimitus gratulatur, & ſe commendat

PRÆSES.

QUuidni lætemur, dum LEZIUS ipſe cathedram
Conſcendit medicam, lætus ovans hodiè?
Quidni gratemur LEZIO, perplura precati
Proſpera, dum doctè diſſerit in cathedra?
Lætamur, ſimul atque precamur, culmina honorum
Quò LEZIO ſemper ſint rata & egregia!

Quæ paucula equidem, ſed prolixiori omnis proſperitatis ac felicitatis annexo voto concepta Nobiliſſimo atque Experientiſſimo DNO DOCTORANDO LEZIO in lætam gratamque ſui memoriam relinquere voluit

HIERONYMUS Ludolff / Phil. & Med. Doct. Earundemque Facultatum Aſſeſſor Ordinarius, nec non Chymiæ ac Mathematum Prof. Publ.